

20.02.2017

Jakelussa mainituille

Pelastusalan koulutuksen kehittämishanke

Asettaminen	Sisäministeriön pelastusosasto on tänään asettanut pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen selvittämään pelastusalan koulutuksen kehittämislinjauksia.
Toimikausi	1.3.2017–28.2.2018
Tausta	<p>Kehittämishankkeen lähtökohtana on hallitusohjelman linjaus, jonka mukaan pelastusalan kustannustehokkuutta ja urapolkuja kehitetään uudistamalla koulutusjärjestelmää.</p> <p>Pelastuslain (379/2011) 55 §:n 1 momentin mukaan valtio huolehtii pelastustoimen ammatillisesta koulutuksesta ja muusta pelastustoimeen liittyvästä koulutuksesta siten kuin Pelastusopistosta annetussa laissa (607/2006) säädetään.</p> <p>Pelastuslain 57 §:n mukaan pelastustoimintaan osallistuvalla pelastuslaitoksen päätoimiselta miehistöltä, alipäällystöltä ja päällystöltä vaaditaan virkaa tai tehtävää vastaava pelastusalan tutkinto.</p>

Pelastusalan tutkinnot sekä Pelastusopiston toteuttama lisä- ja täydennyskoulutus

Pelastajatutkinto

Pelastajatutkinnon pituus on 1,5 vuotta eli 90 op.

Pelastajatutkinnon tavoitteena on antaa opiskelijalle tiedot, taidot ja pätevyys pelastajan vaativaan työhön, jossa korostuu laaja-alaisen teorian tiedon soveltamisen lisäksi käytännön taitojen osaaminen. Tutkinnon suorittanut on sisäistänyt pelastustoimen ja terveydenhuollon arvomaailman ja eettiset periaatteet. Hän on valmis toimimaan pelastajan ammatissa ja kehittämään työtään sekä omaa ammatitaitoaan muuttuvassa ja kehittyvässä toimintaympäristössä. Hän kykenee toimimaan pelastusryhmän jäsenenä onnettomuustilanteissa ja perustason ensihoitajana sekä tuntee pelastusryhmän johtamisen periaatteet. Hän ymmärtää onnettomuuksien ehkäisytyön pelastuslaitoksen turvallisuustyössä, tuntee omatoimisen varautumisen, yleisen väestönsuojelun sekä vapaaehtoisen palokuntatoiminnan perusteet ja on valmis hyvään yhteistoimintaan vapaaehtoisen ja sivutoimisen henkilöstön sekä muiden sidosryhmien kanssa.

Tutkinto antaa kelpoisuuden pelastuslaitosten miehistötason tehtäviin, kuten palomiehen tai palomies-sairaankuljettajan virkoihin.

Tutkinto antaa opiskelijalle mahdollisuuden jatkaa opintojaan joko alipäällystön koulutusohjelmassa ja edelleen tavoitteena pelastusalan ammattikorkeakoulututkinto joko monimuotokoulutuksessa AmkA -linjalla tai suoraan päivätoteutuksessa AmkN -linjalla.

Kehittämishaasteet

Vuonna 2011 voimaan tulleen ensihoitopalveluasetuksen (340/2011) jälkeen pelastajatutkinnon suorittanut voi toimia perustason ensihoidon yksikössä toisena, kun työparina on terveydenhuollon ammattitutkinnon omaava henkilö.

Pelastajatutkinto antaa hyvät valmiudet perustasoisessa ensihoidossa toimimiseen, mutta sen suorittanut ei ole terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö.

20.02.2017

Pelastustoimen tavoitteena on tuottaa synergiaetuja pelastustoimelle ja sosiaali- ja terveystoimelle pelastustoiminnassa ja ensihoitopalveluissa. Tämän mukaisesti mahdollisimman monella pelastajalla/palomiehellä tulisi olla laaja pätevyys ainakin perustason ensihoitotoimintaan. Tavoitteena on täydentää koulutusjärjestelmää siten, että pelastajatutkinnon ohella tai siihen liittyen pelastajat saisivat terveydenhuollon ammattihenkilön statuksen (ensihoido). Tavoitteena on myös, että mahdollisimman monella pelastustoimen miehistötehtävissä jo toimivalla on mahdollisuus täydentää osaamistaan ja pätevyyttään terveydenhuollon ammattihenkilöksi. Tämän mukaisesti tavoitteena on, että perustason ambulanssissa voisi jatkossakin toimia laajasti työparina kaksi pelastajaa/palomiestä, joilla molemmilla on asianomainen terveydenhuollon ammattihenkilön pätevyys ensihoitotoimintaan.

Tulevaisuuden haasteena on myös kehittää pelastajatutkinnon sisältöjä vastaamaan pelastuslaitosten tarpeisiin muuttuvassa toimintaympäristössä.

Alipäällystötutkinto

Alipäällystötutkinnon pituus on 1 vuosi eli 60 op.

Alipäällystötutkinto on pelastustoimen lähiesimiestutkinto. Sen painopistealueet ovat henkilöstöjohtaminen, pelastustoiminnan johtaminen ja onnettomuuksien ehkäisy. Osaaminen perustuu ammatilliseen sisältöosaamiseen, hyvään johtamistaitoon ja koulutusosaamiseen. Tutkinnon suorittanut osaa suunnitella ja johtaa pelastusryhmän ja pelastusjoukkueen toimintaa onnettomuustilanteessa. Hän ymmärtää tavoitteellisen onnettomuuksien ehkäisytyön yhteiskunnallisen merkityksen sekä tietää ja hallitsee alipäällystöltä edellytettävät onnettomuuksien ehkäisyn erilaiset toimintatavat. Tutkinnon suorittanut kykenee toimimaan pelastustoimen vastuullisissa tehtävissä sekä pelastustoiminnan, riskienhallinnan ja pelastustoimen varautumisen erityistehtävissä ja on valmis kehittämään omaa osaamistaan ja työtään muuttuvassa ja kehittyvässä toimintaympäristössä.

Tutkinnon suorittaminen antaa kelpoisuuden hakea pelastuslaitosten alipäällystövirkoja. Opiskelija voi jatkaa opintojaan myös tavoitteena pelastusalan ammattikorkeakoulututkinto AmkA-linjalla.

Kehittämishaasteet

Tulevaisuuden haasteena on kehittää tutkinnon sisältöjä vastaamaan pelastuslaitosten tarpeisiin muuttuvassa toimintaympäristössä. Alipäällystötutkinnon arvioinnin yhteydessä tulee arvioida myös pelastusalan tutkintorakenteen ajantasaisuutta kokonaisuudessaan.

Pelastusalan ammattikorkeakoulututkinto

Pelastusalan ammattikorkeakoulututkinnon pituus on 240 op, joka suoritetaan neljässä vuodessa.

Pelastusalan AMK-tutkinto antaa valmiudet pelastus- ja turvallisuusosalalla toimivan organisaation esimies- ja johtotehtäviin sekä vahvaa ja soveltavaa ammattiosaamista edellyttäviin vaativiin asiantuntijatehtäviin sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Tutkinnon painopisteet ovat pelastustoiminnan johtamisvalmiudet, riskienhallinta ja turvallisuusjohtaminen, onnettomuuksien ehkäisy ja varautuminen. Tämän lisäksi tutkinto antaa valmiudet hyvään hallintoon ja henkilöstöjohtamiseen. Tutkinnon suorittanut osaa tunnistaa ja arvioida erilaisia toimintoihin liittyviä riskejä ja valita oikeat riskienhallintakeinot sekä toimia koordinoivana viranomaisena. Tutkinto vahvistaa onnettomuuksien ehkäisyn ja varautumisen asiantuntijuutta. Tutkinnon suorittanut osaa suunnitella ja johtaa pelastustoimintaa. Hän hallitsee pelastusviranomaiselle kuuluvia hallinnollisia tehtäviä huomioiden keskeiset normit ja hyvän hallinnon perusteet. Tutkinnon suorittanut osaa viestiä tavoitteellisesti ja on aktiivinen toimija sidosryhmäyhteistyössä. Hänellä on hyvät valmiudet elinikäiseen oppimiseen.

Päiväopintoina suoritettavan koulutuksen pohjakoulutusvaatimuksena on joko pelastusalan miehistötutkinto, toisen asteen ammatillinen perustutkinto, lukion oppimäärä tai ylioppilastutkinto. Pelastusalan miehistötutkinnon suorittaneille luetaan hyväksi 30 opintopistettä. Ammattikorkeakoulututkinto on mahdollista suorittaa myös monimuoto-opintoina.

Kehittämishaasteet

Haasteena on kehittää tutkinnon sisältöjä vastaamaan pelastuslaitosten tarpeisiin muuttuvassa toimintaympäristössä. Tämän mukaisesti tulee selvittää tarve kehittää polku päällystötutkinnosta eteenpäin aina tohtoritutkintoon asti (YAMK, maisteri, lisensiaatti, tohtori).

20.02.2017

Pelastusopiston järjestämä lisä- ja täydennyskoulutus

Pelastusopiston järjestämä lisä- ja täydennyskoulutus voidaan jakaa kiinteähintaisiin julkisoikeudellisiin suoritteisiin, joita ovat sopimuspalokunnan päällikkökurssi ja sivutoimisen teollisuuspalokunnan päällikkökurssit sekä vesisukelluskurssi; budjettivaroin tuettuihin kursseihin, joita järjestetään Pelastusopiston harjoitusalueella sekä liiketaloudellisiin perustein järjestettäviin kursseihin, jotka käsittävät muun kuin edellä mainitun Pelastusopiston järjestämän lisä- ja täydennyskoulutuksen.

Pelastusopiston järjestämän täydennyskoulutuksen tärkein asiakasryhmä ovat pelastuslaitokset. Koulutusta järjestetään kaikille henkilöstöryhmille onnettomuuksien ehkäisyyn, pelastustoiminnan sekä johtamisen ja hallinnon sisältöalueilla. Ensihoidon täydennyskoulutusta on järjestetty erityisesti terveydenhuollon ammatillisten tutkintojen opiskelijoille sekä hoito-organisaatioiden henkilöstölle. Jonkin verran koulutusta järjestetään myös sopimuspalokunnille ja yksityissektorin toimijoille.

Pelastusopistoon kohdistuu myös kasvavassa määrin täydennyskoulutuskysyntää elinkeinoelämän suunnasta organisaatioiden kehittäessä turvallisuuteen liittyviä toimintavalmiuksiaan.

Pelastusopiston kansainvälisen täydennyskoulutuksen kysyntä on viimeaikoina ollut kasvussa. Kursseja on järjestetty erityisesti Keski-Euroopassa toimiville palokunnille. Kansainväliset täydennyskoulutusasiakkaat ovat arvostaneet erityisesti Pelastusopiston korkeatasoista pedagogista osaamista sekä harjoitusalueita ja erilaisia simulaattoreita erinomaisina oppimisympäristöinä.

Kehittämishaasteet

Haasteena on arvioida Pelastusopiston järjestämän lisä- ja täydennyskoulutuksen vastaavuus pelastuslaitosten ja muun asiakaskunnan tarpeisiin muuttuvassa toimintaympäristössä ja kehittää koulutusta alan tarpeita vastaavaksi.

Tavoitteet ja tehtävät

Kehittämishankkeen tavoitteena on kuvata pelastusalan tutkintoon johtavan koulutusjärjestelmän (pl. hätäkeskuspäivystäjäkoulutus) nykytila, selvittää toimintaympäristön muutosten vaikutukset koulutusrakenteeseen sekä tehdä tarvittavat kehittämisesitykset.

Kehittämishankkeen tehtävinä ovat:

1. Kuvata pelastusalan tutkintoon johtavan koulutusjärjestelmän nykytilanne (tutkinnot, laajuudet, osaamistavoitteet, sisällöt sekä Pelastusopiston toteuttama lisä- ja täydennyskoulutus).
2. Arvioida ja ennakoida mahdollisia toimintaympäristön muutoksia ja niiden mahdollisia vaikutuksia pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmään.
3. Selvittää vaihtoehtoiset toteuttamistavat, miten pelastusalan koulutusrakennetta voitaisiin kehittää siten, että pelastajat saisivat säännönmukaisesti kelpoisuuden terveydenhuollon ammattihenkilöksi (ensihoito) osana pelastajan koulutusta tai siihen liittyen.
4. Tehdä tarvittavin osin esitys pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittämisestä (perustutkinnot, amk -tutkinto sekä jatkotutkinnot YAMK, maisteri, lisensiaatti, tohtori).
5. Tehdä esitys Pelastusopiston lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittämisestä (ml. mahdolliset kv -koulutustarpeet).

Kehittämishanke voi tarvittaessa kutsua työhön mukaan asiantuntijoita sekä teettää selvityksiä ja katsauksia. Kehittämishankkeen työ tehdään virkatyönä.

Kehittämishankkeen tulee kuulla ainakin seuraavia tahoja: sosiaali- ja terveysministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, opetushallitus, Poliisiammattikorkeakoulu sekä pelastusalan ammattijärjestöt. Lisäksi voidaan kuulla muita keskeisiä yhteistyötahoja.

20.02.2017

OrganisointiPuheenjohtaja

Lainsäädäntöjohtaja Mika Kättö, sisäministeriö

Varapuheenjohtaja

Pelastusylitarkastaja Mirva Kahlos, sisäministeriö

Jäsenet

Erityisasiantuntija Jouni Pousi, sisäministeriö

Koulutusjohtaja Minna Hirvonen, Pelastusopisto

Pelastusjohtaja Pekka Tähtinen, Satakunnan pelastuslaitos

Rehtori Matti Waitinen, Helsingin pelastuskoulu

Sihteeristö

Pelastusylitarkastaja Mirva Kahlos, sisäministeriö

Erityisasiantuntija Jouni Pousi, sisäministeriö

Koulutusjohtaja Minna Hirvonen, Pelastusopisto

Pelastusylijohtaja Esko Koskinen

Ylitarkastaja Linda Viitala

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 20.02.2017 klo 12:22. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Työryhmän jäsenet

Tiedoksi

Sisäministeri Risikko
Kansliapäällikkö Nerg
Erityisavustajat Rönnholm, Hannonen
Sisäministeriön pelastusosasto
Sisäministeriön poliisiosasto
Sosiaali- ja terveysministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Poliisihallitus
Poliisiammattikorkeakoulu
Pelastusopisto
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
KT Kuntatyöntajat
Kunta-alan unioni ry
Kunta-alan koulutettu hoitohenkilöstö KoHo ry
Palkansaajajärjestö Pardia ry
Suomen Palomiesliitto SPAL
Suomen Palopäällystöliitto SPPL